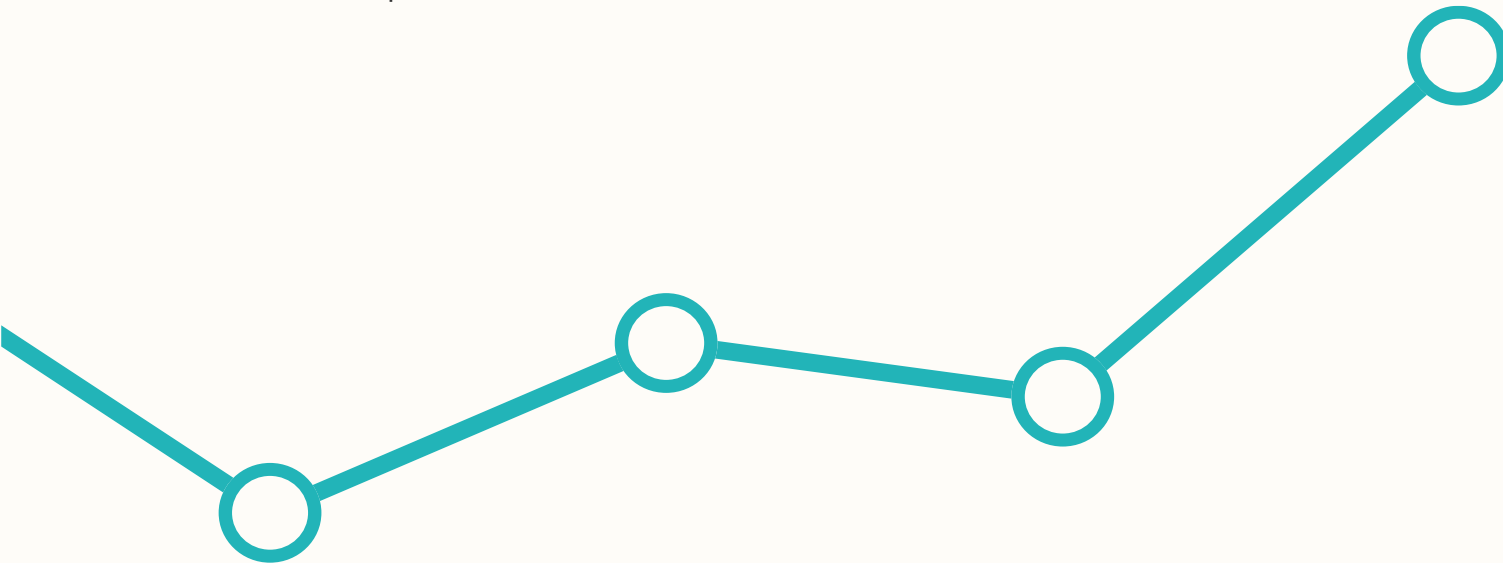

Odborová organizovanost a názory nečlenů na odbory

PhDr. Štěpánka Lehmann, Ph.D.

Co a jak chceme zjistit?

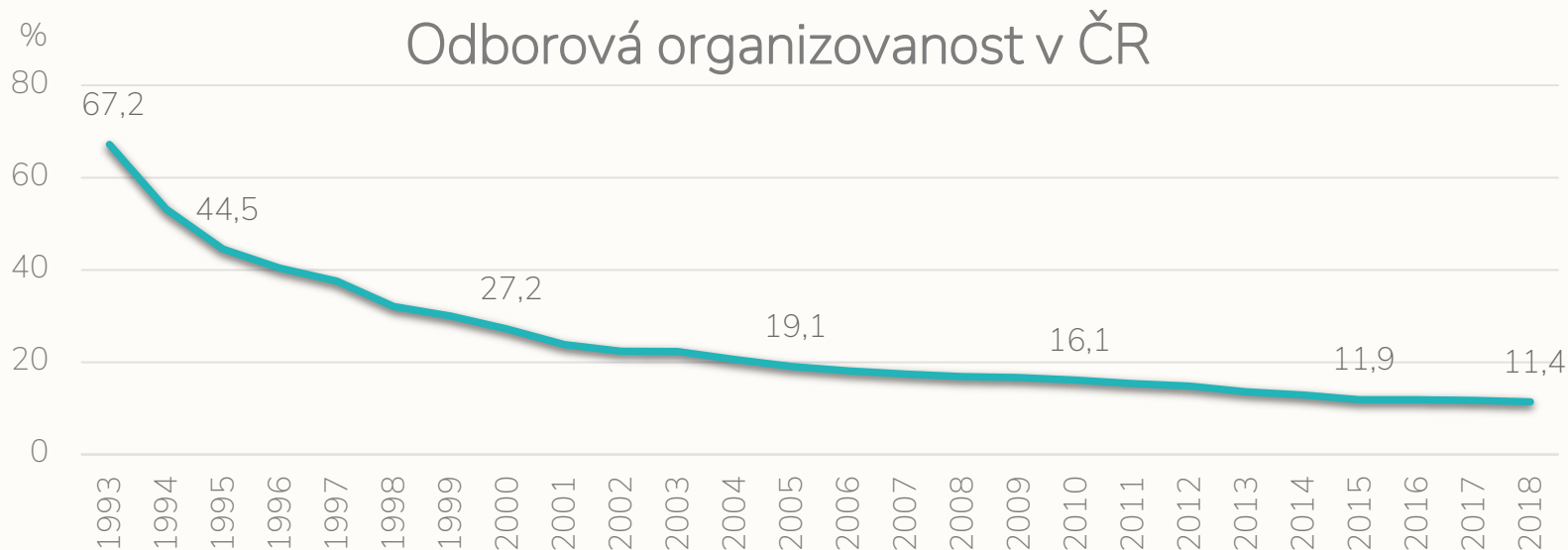
Otázky

- Kdo jsou členové odborů? Kolik jich je?
- Proč nečlenové nevstupují do odborů?
- Jak se na odbory dívají?
- Jaký je jejich potenciál vstoupit do odborů?

Datové zdroje

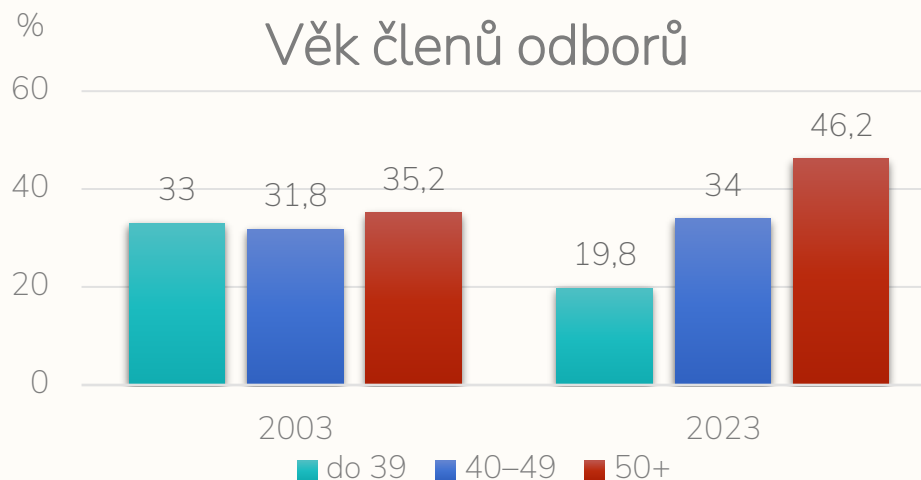
- Šetření *ODBORY* 2023 – dotazníkové šetření na reprezentativní populaci pracujících (1417 zaměstnanců)
- Šetření *ZAMĚŠTNANCI* 2003 – dotazníkové šetření na reprezentativní populaci zaměstnanců (1009 respondentů)

Úbytek odborářů v ČR

Zdroj: OECD/AIAS ICTWSS database

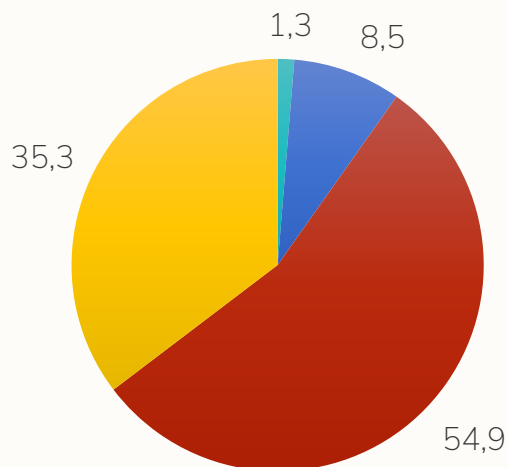
- Stárnutí členské základny

Stabilizace?

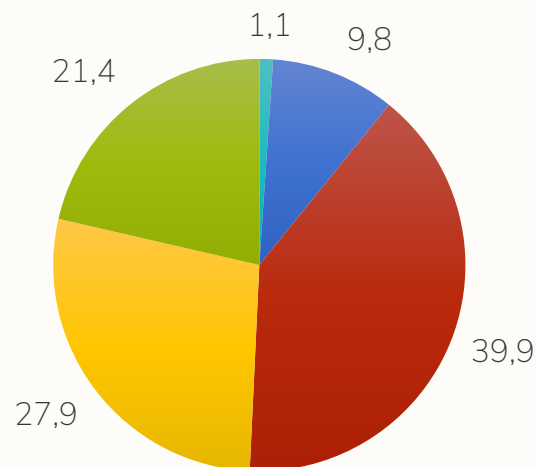
- Polovina stávajících členů vstoupila do odborů v posledních 10 letech

Členové - zvažoval/a jste někdy ukončení členství v odborech?

■ Rozhodně ano ■ Spíše ano
■ Spíše ne ■ Rozhodně ne

Nečlenové -važujete někdy o tom, že byste (ještě) někdy vstoupil/a do odborů?

■ Rozhodně ano ■ Spíše ano ■ Spíše ne
■ Rozhodně ne ■ Nevím

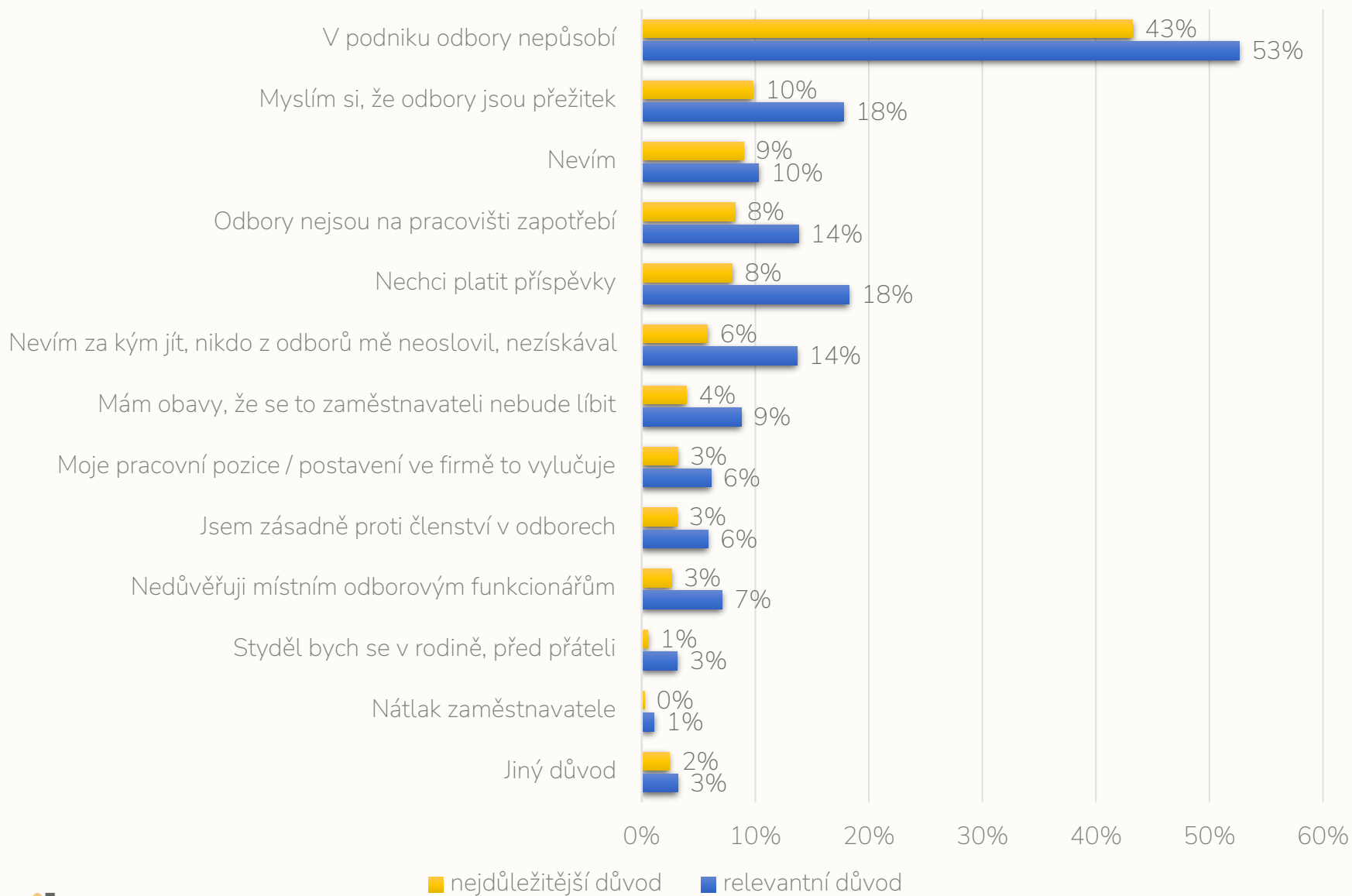
- 2003: 15 % odborářů uvažovalo o ukončení členství a 18 % nečlenů uvažovalo o vstupu

Typický člen odborů

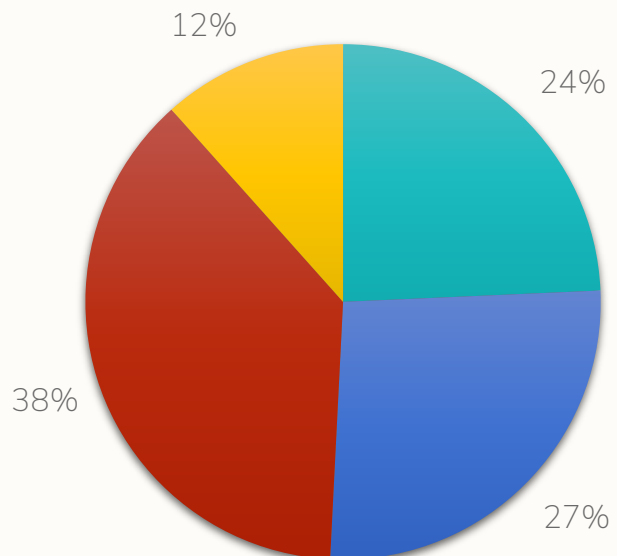
- Plný úvazek
- Smlouva na dobu neurčitou
- Pracovní poměr u zaměstnavatele trvá delší dobu (průměrně 14 let)
- Velký podnik (250 a více zaměstnanců)
- Veřejný sektor
- Zkušenost s členstvím z rodiny (např. u rodičů)
- Spíše levicové postoje
- Vyšší věk
- Pohlaví ani vzdělání nehraje roli

Proč se nečlenové odborově nesdružují?

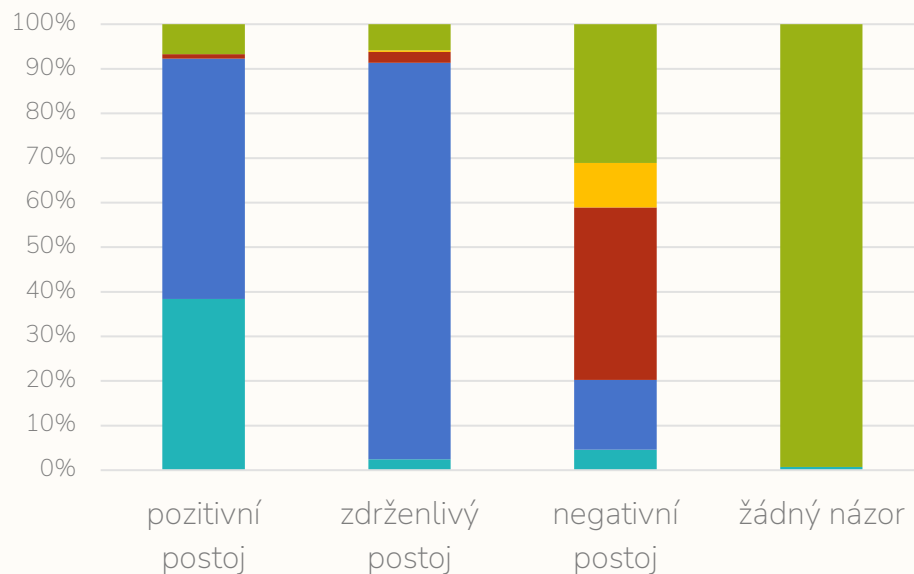

Postoje nečlenů k odborům

■ pozitivní postoj ■ zdrženlivý postoj
■ negativní postoj ■ žádný názor

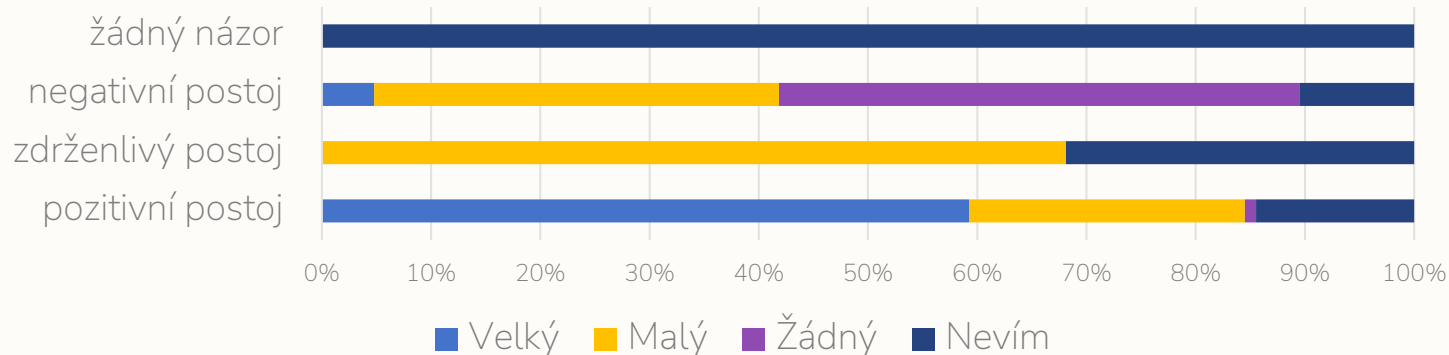
Který z následujících výroků podle Vás nejlépe odpovídá skutečnosti?

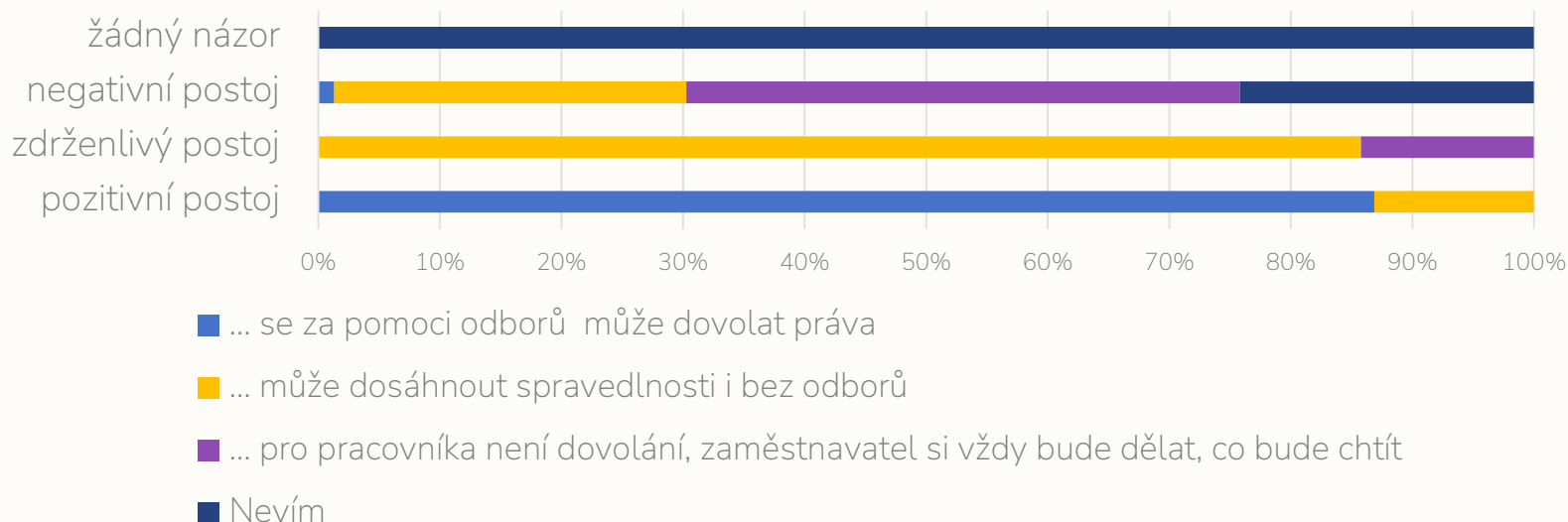
■ Nevím
■ Odbory zájmům pracovníků spíše škodí, jde to lépe bez nich
■ Odbory jsou pro ochranu zájmů pracovníků zbytečné
■ Odbory jsou pro ochranu zájmů pracovníků potřebné, ale jde to také bez nich
■ Odbory jsou pro ochranu zájmů pracovníků nezbytné

Postoje nečlenů k odborům

Jak velký vliv si myslíte, že mají odbory na chování zaměstnavatelů?

Pokud se pracovník dostane do sporu se zaměstnavatelem, myslíte si, že:

Nečlenové s pozitivním postojem k odborům

- Veřejná správa a obrana
- Velké podniky (250 a více zaměstnanců)
- Podniky, v nichž působí odborová organizace, zejména pokud dosahuje jednoznačných výsledků
- Pracovníci v řídicích pozicích
- Vysoká úroveň vzdělání
- Zaměstnanci s vysokou mírou autonomie
- Levicověji orientovaní zaměstnanci
- Rodiče či jiní příbuzní organizovaní v odborech po roce 1990
- Bývalí členové

Nečlenové s negativním postojem k odborům

- Muži
- Věk 30 – 39 let
- Výuční list
- Řemeslníci a opraváři
- Zaměstnanci s velmi nízkou mírou autonomie
- Velká nespokojenost v práci
- Pracoviště, na nichž panují chladné vztahy
- Liberální orientace
- Ústecký kraj

Nečlenové se zdrženlivým postojem k odborům

- Zaměstnanci s velmi vysokou mírou zapojení do rozhodování a rozsáhlými možnostmi profesního rozvoje
- Vysoká úroveň vzdělání
- Politický střed

Nečlenové bez názoru na odbory

- Podniky, v nichž nepůsobí odborová organizace
- Mladí zaměstnanci do 30 let
- Nízké dosažené vzdělání
- Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci
- Velmi nízký výdělek

Postoje k odborům a důvody nečlenství

POZITIVNÍ POSTOJ
odbory v podniku nepůsobí

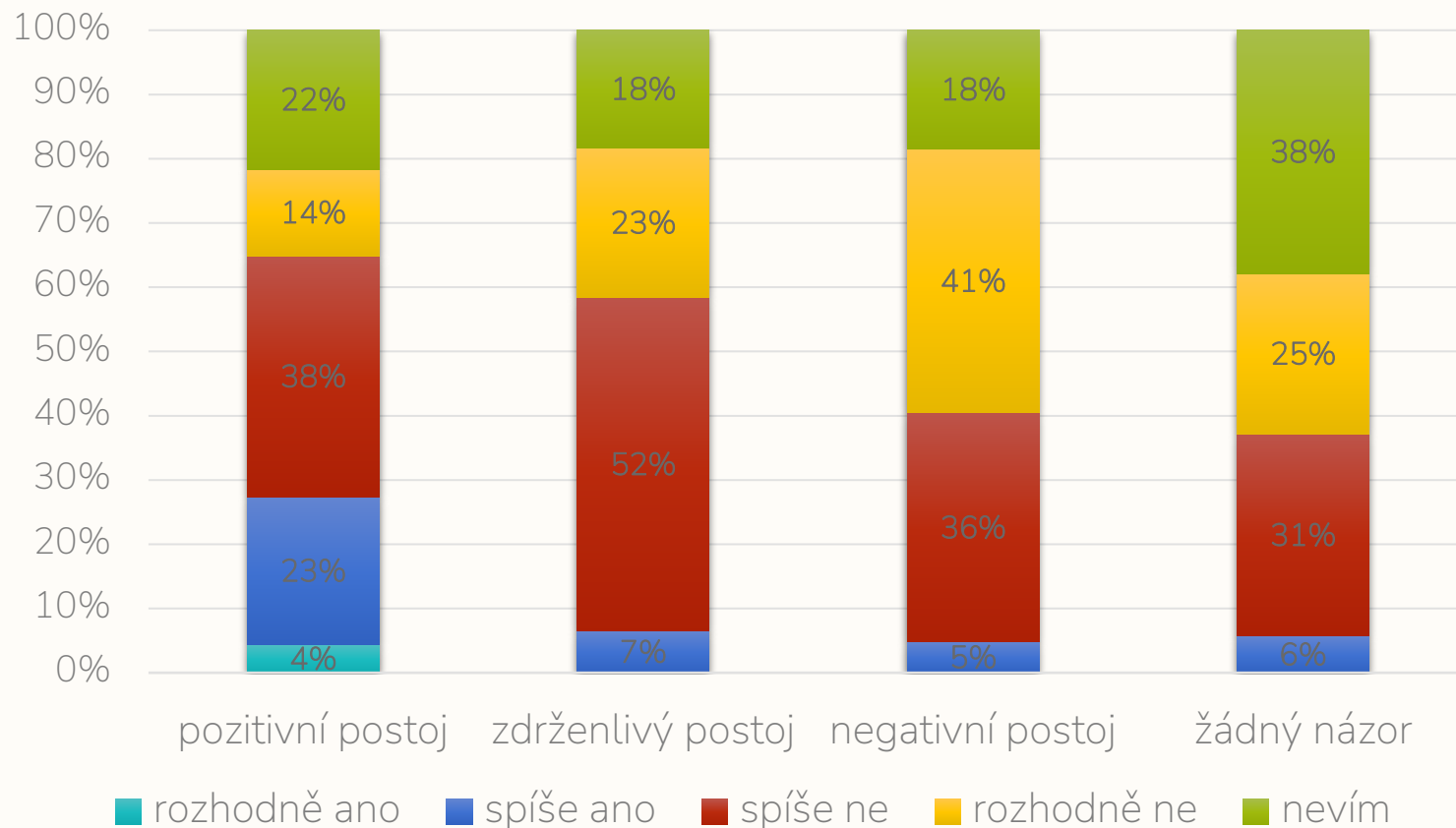
NEGATIVNÍ POSTOJ
považují odbory za přežitek

ZDRŽENLIVÝ POSTOJ
nechtějí platit příspěvky
myslí si, že odbory u nich nejsou
zapotřebí, protože management
zachází se zaměstnanci dobře a
spravedlivě

ŽÁDNÝ NÁZOR
neví

Postoje k odborům a potenciál členství

Uvažujete někdy o tom, že byste (ještě) někdy vstoupil/a do odborů?

Závěry

Stabilizace členské základny na nízké úrovni

Pozitivní postoj
spojen s
kvalifikovanými
pozicemi ve
velkých podnicích

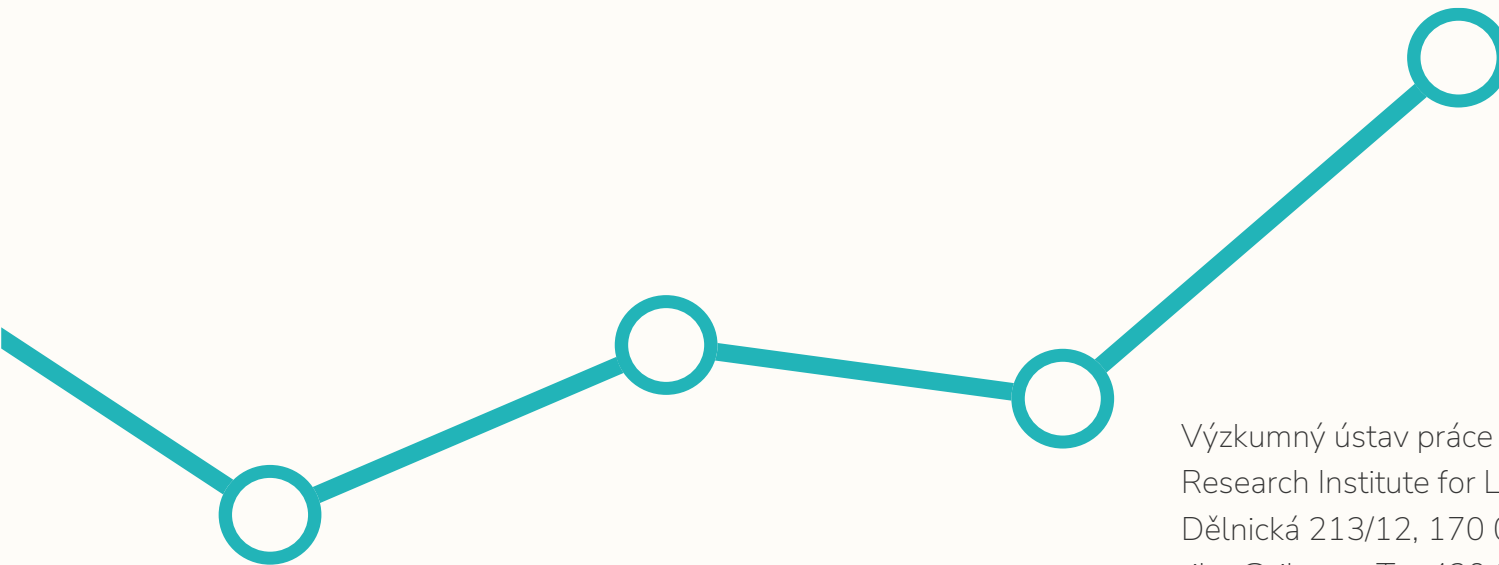
Zdrženlivý postoj
odpovídá
způsobu řízení, v
němž není
potřeba
prostředníka

Negativní postoj
paradoxně u těch,
kdo jsou nejméně
spokojeni

Žádný názor –
potřeba osvěty

Děkuji za pozornost

stepanka.lehmann@rilsa.cz

Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, v. v. i.
Research Institute for Labour and Social Affairs
Dělnická 213/12, 170 00 Praha 7
rilsa@rilsa.cz, T: +420 211 152 711
www.rilsa.cz